

Briselē, 2024. gada 24. maijā
(OR. en)

10255/24

LIMITE

JAI 866
COPEN 278
DROIPEN 156
FREMP 261
SOC 393
CODEC 1338

Starpiestāžu lieta:
2023/0250(COD)

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (II) / Padome
Temats:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI – vispārēja pieeja

I. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

1. Komisija 2023. gada 12. jūlijā iesniedza Padomei un Eiropas Parlamentam priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI¹; priekšlikuma mērķis ir risināt konkrētas problēmas, kuru novēršanai ir nepieciešami mērķtiecīgi uzlabojumi esošajā regulējumā, lai uzlabotu cietušo personu tiesību īstenošanu.

¹ 11840/23.

2. Direktīvas projekta pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 82. panta 2. punkta c) apakšpunkts (parastā likumdošanas procedūra).
3. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinumu sniedza 2023. gada 13. decembrī ².
4. *COPEN* darba grupa priekšlikumu apsprieda 2023. gada 22. septembra, 2023. gada 16. oktobra, 2024. gada 10. janvāra, 2024. gada 23. februāra, 2024. gada 15. marta, 2024. gada 15. un 16. aprīļa un 2024. gada 17. maija sanāksmēs un ir vienojusies par šīs piezīmes pielikumā pievienoto tekstu.
5. Eiropas Parlamentā par šo dosjē galvenās atbildīgās komitejas ir Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja (*LIBE*) un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja (*FEMM*). Par referentiem tika iecelti *María Soraya Rodríguez Ramos* kundze un *Javier Zarzalejos* kungs. Ziņojums tika iesniegts 2024. gada 25. martā; Eiropas Parlaments 2024. gada 11. aprīļa plenārsēdē pieņēma sarunu pilnvarojumu, un priekšlikums tika nodots Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejai (*LIBE*) un Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejai (*FEMM*), lai sāktu iestāžu sarunas.

II. SECINĀJUMS

6. Tāpēc Pastāvīgo pārstāvju komiteja tiek aicināta:
 - (a) apstiprināt vienošanos par vispārējās pieejas tekstu, kas izklāstīts šīs piezīmes pielikumā ³, un
 - (b) ieteikt Padomei kādā no nākamajām sanāksmēm kā darba kārtības "A" punktu pieņemt šīs piezīmes pielikumā izklāstīto vispārējo pieeju, lai prezidentvalsts varētu risināt minētās sarunas.

² OV C, C/2024/1592, 5.3.2024., 1. lpp.

³ Izmaiņas salīdzinājumā ar sākotnējo priekšlikumu ir izceltas **treknrakstā** vai atzīmētas ar [...].

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 82. panta 2. punkta c) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁴,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁵,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

⁴ OV C, C/2024/1592, 5.3.2024., 1. lpp.

⁵ OV C [...], [...], [...]. lpp.

tā kā:

- (1) Savienība ir pieņēmusi Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2012/29/ES ⁶, lai nodrošinātu, ka noziegumos cietušie saņem atbilstošu informāciju, atbalstu un aizsardzību un var piedalīties kriminālprocesā.
- (2) Komisija ir izvērtējusi to, kā cietušie piekļūst savām tiesībām, kuras tiem piešķir Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES, un publicējusi iegūtos rezultātus izvērtējuma ziņojumā ⁷. Izvērtējums rāda, ka Direktīva 2012/29/ES lielā mērā sniedza gaidītos ieguvumus un tai bija pozitīva ietekme uz cietušo tiesībām, tomēr konkrētas problēmas saistībā ar direktīvā paredzētajām cietušo tiesībām vēl nav novērstas. Dažas no konstatētajām nepilnībām ir nepietiekama iespēja izmantot cietušo tiesības saņemt informāciju, atbalstu un aizsardzību saskaņā ar katra cietušā individuālajām vajadzībām, piedalīties kriminālprocesā un kriminālprocesa gaitā saņemt lēmumu par kompensāciju no likumpārkāpēja. Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/29/ES pārskatīšanas **mērķis ir** [...] novērst [...] tās izvērtējumā un virknē apspriešanos konstatētās nepilnības.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (OV L 315, 14.11.2012., 57. lpp.).

⁷ Komisijas dienestu darba dokuments “Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvas 2012/29/ES izvērtējums” (SWD/2022/0179 final).

- (3) Lai cietušie varētu raiti un ar mūsdienīgiem līdzekļiem īstenot savas tiesības, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka viņi var elektroniski sazināties ar kompetentajām valsts iestādēm. Cietušajiem vajadzētu būt iespējai izmantot elektroniskus rīkus, **ja tādi ir pieejami**, lai saņemtu informāciju par savām tiesībām un savu lietu, ziņotu par noziegumiem un citos gadījumos sazinātos ar kompetentajām iestādēm un atbalsta dienestiem, izmantojot **informācijas un sakaru [...]** tehnoloģijas. Cietušajiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties **no** saziņas metodēm, **kas tiem darītas pieejamas**, un dalībvalstis var [...] nodrošināt šādas **informācijas un sakaru [...]** tehnoloģijas kā alternatīvu saziņas standarta metodēm, taču neaizstājot tās [...]. **Cietušajiem, ja viņi to vēlas, arī turpmāk vajadzētu būt [...] pieejamai klātienē saziņas metodei, tostarp saziņai ar kompetentajām iestādēm un atbalsta dienestiem.**

- (4) Lai nodrošinātu visaptverošus saziņas kanālus, ņemot vērā cietušo dažādās vajadzības saistībā ar viņu tiesībām saņemt informāciju, visiem cietušajiem neatkarīgi no viņu atrašanās vietas ES un nozieguma apstākļiem vajadzētu būt iespējai sazināties ar cietušo palīdzības dienestiem, izmantojot ES mēroga tālruņa numuru 116006 [...]. **Dalībvalstis var piedāvāt šādus pakalpojumus, izmantojot arī citas drošas un pieklūstamas informācijas un sakaru tehnoloģijas, tostarp tiešsaistes lietojumprogrammas un tīmekļa vietnes.** Vēršoties šādos palīdzības dienestos, cietušajiem būtu jāsaņem informācija par savām tiesībām, emocionālais atbalsts un vajadzības gadījumā arī norādījumi par sazināšanos ar policiju vai citiem dienestiem, tostarp citiem speciālistu[...] palīdzības dienestiem. **Palīdzības dienestos var darboties apmācīti brīvprātīgie, kas spēj sniegt emocionālu atbalstu, ko var uzskatīt par empātisku pieeju cietušajiem, lai panāktu, ka cietušie jūtas pieņemti un droši un var brīvi izteikties.** Šādiem palīdzības dienestiem arī būtu jānosūta cietušie uz citiem speciālistu[...] palīdzības dienestiem, kas ir minēti Komisijas Lēmumā 116/2007/EK⁸, piemēram, palīdzības dienestiem, kuri izmanto saskaņotos tālruņa numurus 116111 (palīdzība bērniem), 116000 (pazudušie bērni) un 116116 (vardarbība dzimuma dēļ). **Palīdzības dienestiem vajadzētu būt pieejamiem [...]attiecīgās dalībvalsts oficiālajā valodā vai valodās, kas noteiktas valsts tiesību aktos. Tomēr dalībvalstis tiek mudinātas šos pakalpojumus sniegt arī vismaz vienā citā valodā, kuru dalībvalstī visvairāk lieto un kura katrai dalībvalstij būtu jānosaka, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem. Lai atvieglotu šā pakalpojuma piedāvāšanu papildu valodā, dalībvalstīm būtu jāapsver iespēja izmantot modernas tehnoloģijas, piemēram, rakstiskās un mutiskās tulkošanas lietojumprogrammas, kā arī mutisko tulkošanu pa tālruni. Palīdzības dienestiem būtu jādarbojas saskaņā ar vispārējiem noteikumiem par cietušo atbalsta pakalpojumiem un pakalpojumi jāsniedz konfidenciāli, bez maksas un cietušo interesēs.**

⁸ Komisijas Lēmums 2007/116/EK (2007. gada 15. februāris) par valsts numuru sērijas, kas sākas ar "116", rezervēšanu saskaņotajiem numuriem, kuri paredzēti saskaņotajiem pakalpojumiem ar sociālo vērtību (OV L 049, 17.2.2007., 30. lpp.).

- (5) Vispārējam cietušo palīdzības dienestam nebūtu jāietekmē īpašo un specializēto palīdzības dienestu darbība, piemēram, tādu, kas sniedz palīdzību bērniem vai vardarbībā pret sievietēm un vardarbībā ģimenē cietušajiem, kā to paredz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../...⁹ [par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu]. Vispārējiem cietušo palīdzības dienestiem būtu jādarbojas papildus specializētajiem palīdzības dienestiem.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../... par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu (OV ...).

- (6) Ziņošana par noziegumiem Savienībā būtu jāuzlabo, lai cīnītos pret nesodāmību, novērstu atkārtotu[...] viktimizāciju un garantētu, ka dzīvojam drošākā sabiedrībā. Pret sabiedrības vienaldzīgo attieksmi pret noziegumiem ir jācīnās, palīdzot[...] cietušajiem un veidojot drošu vidi, kurā cietušie var ziņot par noziegumu. [...]Ir svarīgi, lai dalībvalstis nodrošinātu, ka cietušie, kas ir trešo valstu valstspiederīgie, neatkarīgi no viņu uzturēšanās statusa netiek atturēti no ziņošanas un pret viņiem attiecībā uz viņu uzturēšanās statusu izturas bez diskriminācijas saskaņā ar šīs direktīvas mērķiem. Lai visus cietušos pasargātu no atkārtotas un sekundāras viktimizācijas, ir svarīgi piemērot uz cietušo vērstu pieeju. Jo īpaši būtu jānodrošina, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/115/EK¹⁰ paredzētās atgriešanas procedūras izpilde neliedz cietušajiem īstenot savas šajā direktīvā paredzētās tiesības tikt uzklautiem. Dalībvalstis saskaņā ar Direktīvu 2008/115/EK var nolemt trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, piešķirt patstāvīgu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas līdzjūtības, humānu vai citu apsvērumu dēļ dod uzturēšanās tiesības, un tām ir jāpilda minētajā direktīvā noteiktais pienākums, cik vien iespējams, ņemt vērā neaizsargātu personu īpašās vajadzības brīvprātīgas izceļošanas laikā, ja šāds laiks, ievērojot minēto direktīvu, tika piešķirts.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp.).

Visiem neaizsargātajiem cietušajiem – piemēram, cietušajiem bērniem vai ieslodzījumā esošajiem cietušajiem –, kuri ir pakļauti iebiedēšanai vai citādi atkarīgi no likumpārkāpēja vai kuru pārvietošanās spējas ir ierobežotas, vajadzētu būt iespējai ziņot par noziegumiem apstākļos, kuros tiek ņemta vērā viņu īpašā situācija, un atbilstīgi **visiem attiecīgajiem** protokoliem[...] **vai pamatnostādņēm**, kas speciāli šajā nolūkā izstrādātas. **Ir svarīgi, lai dalībvalstis mudinātu ikvienu, kurš ir uzzinājis par notikušu noziedzīgu nodarījumu vai kurš labticīgi uzskata, ka ir pamats aizdomām par to, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums vai ir iespējama turpmāka vardarbīga rīcība, ziņot par to kompetentajām iestādēm.**

(6.a) Dalībvalstīm būtu jāsekmē to cietušo, kuriem ir īpaša vajadzība pēc papildu psiholoģiskā atbalsta, ko apliecina individuāls novērtējums, nosūtīšana uz dienestiem, kas spēj sniegt šādu papildu psiholoģisko atbalstu, ņemot vērā resursu un šo dienestu pieejamību.

- (7) Mērķtiecīgiem un integrētiem atbalsta pakalpojumiem vajadzētu būt pieejamiem plašam lokam cietušo ar īpašām vajadzībām. Tie var būt ne tikai seksuālā vardarbībā, vardarbībā dzimuma dēļ un vardarbībā ģimenē cietušie, bet arī tie, kas ir cietuši no cilvēku tirdzniecības, organizētās noziedzības, ekspluatācijas, naida motivēta nozieguma, terorisma vai **noziegumiem, kas ir Starptautiskās Krimināltiesas jurisdikcijā**[...], kā arī cietušie ar invaliditāti. Reaģējot uz novērtējumā konstatētajām nepilnībām, dalībvalstis[...] **var** izstrādāt konkrētus protokolus vai pamatnostādnes, saskaņā ar kurām tiks organizētas speciālistu atbalsta dienestu darbības, lai [...] **pienācīgi** apmierinātu dažādās vajadzības, kādas ir cietušajiem ar īpašām vajadzībām. Šādi protokoli **vai pamatnostādnes** būtu jāizstrādā, īstenojot koordināciju un sadarbību starp **attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, centrālajām iestādēm saskaņā ar dalībvalstu iekšējo struktūru vai kompetenču sadalījumu tajās, tiesībsardzības iestādēm, prokuratūrām, tiesu iestādēm** [...], aizturēšanas iestādēm, **apspriežoties ar** atjaunojošās justīcijas dienestiem un cietušo atbalsta dienestiem.

- (8) Viktimizācijai agrīnā vecumā var būt nopietnas sekas, kas var negatīvi ietekmēt [...]visu cietušā dzīvi; lai to nepieļautu, ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt, ka visi cietušie bērni saņem augstākajiem standartiem atbilstošu atbalstu un aizsardzību. **Visām kompetentajām iestādēm būtu jāpieņem bērniem draudzīga pieeja. Turklāt ir svarīgi, ka [...]** visneaizsargātākie cietušie bērni **saskaņā ar viņu individuālajām vajadzībām un jo īpaši [...]** bērni, kas cietuši no seksuālas vardarbības, [...] saņem mērķtiecīgus un integrētus atbalsta un aizsardzības pakalpojumus, kas ietver koordinētu un sadarbīgu tiesu **iestāžu** un sociālo dienestu pieeju [...]. **Dalībvalstis tiek mudinātas, ja iespējams, nodrošināt, ka šos pakalpojumus sniedz vienās un tajās pašās telpās.** [...] Lai nodrošinātu, ka cietušais bērns tiek efektīvi aizsargāts gadījumos, kad noziegumā ir iesaistīta persona, kam ir vecāku atbildība [...], **tādējādi** starp **cietušo** bērnu un personu, kam ir vecāku atbildība, pastāvot interešu konfliktam, ir pievienots noteikums, kas nodrošina, ka [...] **tādu darbību gadījumā, kuru veikšanai kriminālprocesā ir nepieciešama piekrišana,** piemēram, ziņošanai par noziegumu, ārsta vai krimināleksperta veiktai iztaujāšanai, nosūtīšanai atbalsta pakalpojumu vai psiholoģiskā atbalsta saņemšanai [...], **kā noteikts valsts tiesību aktos,** šīm darbībām nevajadzētu būt atkarīgām no tās personas piekrišanas, kurai ir vecāku atbildība, bet tajās vienmēr būtu jāņem vērā bērna intereses.

(8a) Piedalīšanās tiesas procesā cietušajiem var būt emocionāli sarežģīta un izaicinājumiem pilna pieredze. Šā iemesla dēļ visiem cietušajiem, kuriem nepieciešama informācija un emocionālais atbalsts tiesas telpās, kur notiek kriminālprocess, īpašu uzmanību pievēršot smagiem noziegumiem, būtu jāsniedz atbilstoša informācija par kriminālprocesa tiesvedības posma organizatoriskajiem aspektiem, kā arī emocionāls atbalsts. Emocionālo atbalstu var saprast kā empātisku pieeju cietušajiem, lai viņi justos pieņemti un droši un varētu brīvi izteikties. Emocionālo atbalstu var piedāvāt, piemēram, tiesu darbinieki, apmācīti brīvprātīgie vai dalībvalstu noteiktas kompetentās iestādes. Šādai palīdzībai nav nepieciešams nodrošināt papildu elementus vai nodrošināt cietušo atbalsta dienestu pastāvīgu klātbūtni šajās tiesas telpās.

- (9) [...]Visiem cietušajiem Savienībā [...] **saskaņā ar** viņu statusu kriminālprocesā vajadzētu būt tiesībām **saņemt informāciju par** [...] lēmumiem, kas tika pieņemti tiesvedības laikā [...] **attiecībā uz** īpašiem aizsardzības pasākumiem, kas ir pieejami cietušajiem ar īpašām aizsardzības vajadzībām. **Valsts tiesību akti var piedāvāt cietušajiem iespēju pieprasīt šādu tiesvedības laikā pieņemtu lēmumu pārskatīšanu.** Procesuālie noteikumi, saskaņā ar kuriem cietušie var pieprasīt pārskatīt šādus tiesvedības laikā pieņemtus lēmumus, būtu jānosaka valsts tiesību aktos. [...]

(9a) Cietušā personas datu aizsardzība var būt svarīgs līdzeklis, lai novērstu sekundāru un atkārtotu viktimizāciju, iebiedēšanu un atriebību. Cietušais var norādīt uz iespējamām bažām par risku, ka viņš vai trešā persona varētu tikt pakļauta draudiem vai vardarbībai, ja likumpārkāpējam tiktu izpausta konkrēta personas kontaktinformācija, pamatojoties uz ko kompetentā iestāde veiks galīgo novērtējumu. Ja kompetentās iestādes, kā noteikts valsts tiesību aktos, *ex officio* vai pēc cietušā pieprasījuma novērtē, ka varētu būt risks, ka cietušais vai trešā persona var tikt pakļauta draudiem vai vardarbībai, konkrēta personas kontaktinformācija nebūtu jāsniedz likumpārkāpējam, ja vien informācijas neizpaušana neskar tiesības uz aizstāvību.

(10) Visu cietušo novērtējumi būtu jāveic laikus, pienācīgi, efektīvi un samērīgi **saskaņā ar valsts procedūrām**. Ir būtiski nodrošināt, ka cietušie saņem to individuālajām vajadzībām atbilstošu atbalstu un aizsardzību. Cietušo atbalsta un aizsardzības vajadzību individuālo novērtējumu būtu jāveic **tik ilgi, cik nepieciešams, atkarībā no cietušo individuālajām vajadzībām**. Tas nozīmē, ka tas būtu jā dara pa posmiem; **dažiem cietušajiem būs saziņa tikai ar policijas dienestu, citi cietušie tiks pakļauti turpmākiem individuāla novērtējuma posmiem. Cietušo vajadzības pēc atbalsta un aizsardzības kriminālprocesa gaitā var mainīties.** [...] Visi cietušie būtu jānovērtē **pēc iespējas agrākā posmā, piemēram,** [...] pirmajā saskarsmē ar kompetentajām iestādēm, **piemēram, tiesībaizsardzības un kriminālvajāšanas iestādēm,** lai nodrošinātu, ka visneaizsargātākie cietušie tiek identificēti ļoti agrīnos procesa posmos. Sākot no nākamajiem posmiem, cietušie, kuriem vajadzīgs šāds pastiprināts novērtējums, būtu jānovērtē **kompetentajām iestādēm vai jebkurai citai iestādei, organizācijai vai struktūrai, piemēram,** cietušo atbalsta dienestiem, **un, ja iespējams,** psihologiem. [...] **Saziņa ar palīdzības dienestiem nebūtu jāuzskata par pirmo saskarsmi ar kompetentajām iestādēm.** Individuālajā novērtējumā, **pamatojoties uz pieejamo informāciju,** būtu jāņem vērā arī apstākļi, kas attiecas uz vainīgo — vainīgais jau iepriekš var būt rīkojies vardarbīgi, tam var būt ierocis vai arī tas pārmērīgi lieto narkotikas un tāpēc rada lielāku risku cietušajam. Cietušā vajadzību individuālajā novērtējumā būtu jāvērtē ne vien cietušā vajadzības pēc aizsardzības, bet arī vajadzības pēc atbalsta. Ir būtiski konstatēt cietušos, kuriem ir vajadzīgs īpašs atbalsts, lai nodrošinātu mērķtiecīgu atbalstu, piemēram, [...] psiholoģisku palīdzību, tiem, kam tā ir vajadzīga. **Dalībvalstis var noteikt individuālā novērtējuma praktisko organizāciju, izmantojot jebkuru attiecīgu protokolu vai pamatnostādnes, kā paredzēts šajā direktīvā. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ar visiem personas datiem rīkojas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem par datu aizsardzību, kam vajadzības gadījumā var būt nepieciešama leģislatīvu pasākumu noteikšana.**

(11) Ja pēc padziļinātā novērtējuma, kurā vērtē cietušā vajadzību pēc aizsardzības, konstatē, ka cietušajam ir vajadzīga fiziska aizsardzība, to būtu jānodrošina cietušā konkrētajai situācijai pielāgotā veidā. Šādi pasākumi [...] **saskaņā ar valsts tiesību aktiem var** ietvert tiesībaizsardzības iestāžu **vai citu tādu struktūru** klātbūtni, **kurās nodrošina fizisku aizsardzību**, vai to, ka [...] likumpārkāpējam **tiek liegta saskarsme ar cietušo**, pamatojoties uz valsts aizsardzības rīkojumiem. Šādus pasākumus var noteikt krimināltiesiskā, administratīvā vai civiltiesiskā kārtā.

(12) [...] ¹¹[...]

¹¹ [...]

(13) Cietušie nevar faktiski izmantot savas tiesības uz informāciju, atbalstu un aizsardzību atbilstoši to individuālajām vajadzībām, ja valsts tiesu sistēmā nav sadarbības un koordinācijas starp struktūrām, kuras kontaktējas ar cietušajiem. Bez ciešas sadarbības un koordinācijas starp **attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, centrālajām iestādēm saskaņā ar dalībvalstu iekšējo struktūru vai kompetenču sadalījumu tajās, [...]** tiesībaizsardzības iestādēm, prokuratūrām, [...] **tiesu iestādēm, aizturēšanas iestādēm, apspriežoties ar** atjaunojošās **justīcijas** dienestiem [...] un cietušo atbalsta dienestiem, cietušajiem ir grūti efektīvi [...] **īstenot** savas tiesības saskaņā ar **šo** direktīvu [...]. Šādā sadarbībā un koordinācijā ir aicinātas iesaistīties arī citas iestādes, piemēram, veselības aprūpes, izglītības un sociālo pakalpojumu dienesti. Jo īpaši tas attiecas uz cietušajiem bērniem.

(14) [...] **Protokoli vai pamatnostādnes** ir būtiski, lai nodrošinātu, ka, **piemēram**, cietušie saņem informāciju par savām tiesībām un lietu un tiem veic pienācīgu novērtējumu, jo tādējādi tie varēs saņemt atbalstu un aizsardzību, kas atbilst katra cietušā individuālajām vajadzībām, kuras ar laiku var mainīties. Protokoli **vai nesaistošas pamatnostādnes** būtu jānosaka [...] veidā, kas vislabāk atbilst valsts tiesiskajai kārtībai un tiesu sistēmas organizācijai dalībvalstīs. [...] **Šie protokoli vai pamatnostādnes var aptvert** [...] darbības informācijas sniegšanai cietušajiem, atvieglojot visneaizsargātākajiem cietušajiem, tajā skaitā ieslodzījumā esošiem cietušajiem, ziņošanu par noziegumiem un arī cietušo vajadzību individuālo novērtēšanu. **Attiecībā uz informācijas sniegšanu cietušajiem protokoli var nodrošināt, ka šāda informācija ir vienkārša un viegli saprotama, savlaicīga, atkārtota laika gaitā, dažādos formātos, tostarp sniegta mutiski, rakstiski un digitāli. Attiecībā uz ieslodzījumā esošiem cietušajiem protokolos var precizēt cietušo piekļuvi informācijai par viņu tiesībām, metodēm ziņošanai par noziegumiem un piekļuvi atbalstam un aizsardzībai atbilstoši viņu vajadzībām.** [...] Protokoli **vai pamatnostādnes** [...] var sniegt vispārīgus norādījumus par to, kā visaptverošā veidā īstenot **šajā** direktīvā [...] paredzētos pakalpojumus un darbības, taču neminot konkrētas atsevišķas lietas. **Šajā kontekstā ir svarīgi, ka dalībvalstis attiecīgā gadījumā veic nepieciešamos pasākumus, kas ļauj kompetentajām iestādēm un cietušo atbalsta dienestiem vākt informāciju, tajā skaitā informāciju, kas satur cietušā personas datus, un apmainīties ar to nolūkā nodrošināt atsevišķiem cietušajiem piekļuvi informācijai un piemērotam atbalstam un aizsardzībai. Protokolu vai pamatnostādņu izveidei nebūtu jāskar jau esošās sadarbības un koordinācijas metodes starp kompetentajām iestādēm un citām personām, kam ir saskarsme ar cietušajiem dalībvalstīs.**

- (14a) Informācijas un sakaru tehnoloģijas varētu ietvert, piemēram, e-pastus, interneta ziņapmaiņas reāllaika tērzēšanu, videozvanus un tiešsaistes portālus ar piekļuvi informācijai reģistrētiem dalībniekiem. Dalībvalstis var brīvi izlemt, kuri saziņas līdzekļi ir vispiemērotākie saistībā ar dažādiem šīs direktīvas noteikumiem. Informāciju no pirmās saskarsmes ar kompetento iestādi var sniegt elektroniski standarta formātā. Cietušajiem, ja viņi to vēlas, arī turpmāk vajadzētu būt pieejamai klātienes saziņas metodei, tostarp saziņai ar kompetentajām iestādēm un atbalsta dienestiem. Ja dalībvalstu sistēmām ir vajadzīgas īpašas elektroniskās identifikācijas un paraksta metodes, minētajām sistēmām būtu jāsniedz cietušajiem citu dalībvalstu rezidentiem vienlīdzīgas piekļuves iespējas saskaņā ar *e-IDAS* regulu.**
- (15) Lai nodrošinātu šajā direktīvā [...] paredzēto pasākumu efektīvu ievērošanu, dalībvalstīm būtu jāpiešķir šim nolūkam pietiekami cilvēkresursi un finanšu resursi. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš cietušo palīdzības dienestu izveidei, speciālistu atbalsta pakalpojumu raitas norises nodrošināšanai un individuālajam novērtējumam, lai noteiktu cietušajam vajadzīgo atbalstu un aizsardzību, arī gadījumos, kad šos pakalpojumus sniedz nevalstiskās organizācijas.

- (16) Savienība un dalībvalstis ir pievienojušās ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām ¹², un tām ir saistoši konvencijā noteiktie pienākumi, kas ietilpst to attiecīgajā kompetencē. Minētās konvencijas 13. pants nosaka, ka konvencijas dalībvalstīm jānodrošina faktiskā tiesas pieejamība personām ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem, tātad tām ir jānodrošina piekļūstamība un saprātīgi pielāgojumi, kas ļauj cietušajiem ar invaliditāti īstenot cietušo tiesības vienlīdzīgi ar citiem. **Kā definēts ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām 2. pantā, “saprātīgs pielāgojums” nozīmē vajadzīgās un atbilstošās izmaiņas un korekcijas (ja tās konkrētā gadījumā ir nepieciešamas un neuzliek nesamērīgu vai nepamatotu slogu), lai nodrošinātu, ka personas ar invaliditāti vienlīdzīgi ar citiem var izmantot vai īstenot visas cilvēktiesības un pamatbrīvības.** Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/882 ¹³ I pielikumā norādītās piekļūstamības prasības var atvieglot minētās konvencijas īstenošanu un nodrošināt, ka personas ar invaliditāti var piekļūt **šajā** direktīvā [...] noteiktajām cietušo tiesībām.
- (17) *Eurojust* būtu jānodrošina ar cietušo tiesībām saistītu pieprasījumu pienācīga izskatīšana atbilstoši tās pilnvarām saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1727 ¹⁴.

¹² OV L 23, 27.1.2010., 37. lpp.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

¹⁴ **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1727 (2018. gada 14. novembris) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) un ar ko aizstāj un atceļ Padomes Lēmumu 2002/187/TI (OV L 295, 21.11.2018., 138. lpp.).**

- (18) Lai nodrošinātu pilnīgas zināšanas par noziegumos cietušo tiesībām Savienībā, ir būtiski vākt precīzus un saskaņotus datus un savlaicīgi publicēt savāktos datus un statistiku. Sagaidāms, ka prasības ieviešana dalībvalstīm saskaņotā veidā vākt un reizi trijos gados ziņot Komisijai datus, **ja tie ir pieejami centrālā līmenī**, par valsts procedūru piemērošanu noziegumos cietušajiem būs nozīmīgs solis, kas nodrošinās datus balstītu politiku un stratēģiju pieņemšanu. Pamattiesību aģentūrai būtu jāturpina palīdzēt Eiropas Komisijai un dalībvalstīm vākt, sagatavot un publicēt statistikas datus par noziegumos cietušajiem, kā arī ziņot par **datiem, kas pieejami centrālā līmenī un parāda [...]** to, kā cietušie piekļuva direktīvā noteiktajām tiesībām.
- (19) Savienības tiesību aktu efektivitātes princips paredz, ka dalībvalstis ievieš pienācīgus un iedarbīgus tiesiskās aizsardzības līdzekļus gadījumiem, kad ir pārkāptas tiesības, ko personām piešķir Savienības tiesību akti. **Pamatojoties uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartu**, vajadzētu būt pieejamiem efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, ja pilnībā vai daļēji tiek apdraudētas vai atteiktas tiesības, kas noteiktas **šajā** direktīvā [...].
- (19a) **Šī direktīva kā horizontāla direktīva neskar tālejošākus noteikumus, kas ietverti citos Savienības tiesību aktos, kuri mērķtiecīgāk risina konkrētu kategoriju cietušo, piemēram, cilvēku tirdzniecības upuru, seksuālas vardarbības un bērnu seksuālas izmantošanas upuru, tostarp materiālu, kuros atspoguļota seksuāla vardarbība pret bērniem, upuru, cietušo no vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē un terorismā cietušo, īpašās vajadzības.**

- (20) Tā kā dalībvalstis nespēj pietiekamā mērā sasniegt šīs direktīvas mērķus, jo tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās ir jāatvieglo, nodrošinot pārliecību par vienlīdzīgu piekļuvi cietušo tiesībām neatkarīgi no tā, kurā vietā ES teritorijā tika izdarīts noziegums, bet plānoto pasākumu mēroga un ietekmes dēļ šos mērķus varētu labāk sasniegt ES līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (21) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas ir pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs direktīvas pieņemšanā, un Dānijai šī direktīva nav saistoša un nav jāpiemēro.

- (22) [...] Saskaņā ar 3. pantu un 4.a panta 1. punktu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas ir pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija [...] ar **2023. gada 27. oktobra** vēstuli [...] ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs direktīvas pieņemšanā un piemērošanā.[...]
- (23) Notika apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 ¹⁵ 42. panta 1. punktu, un tas sniedza atzinumu [2023. gada XX. XX] ¹⁶.
- (24) Tāpēc Direktīva 2012/29/ES būtu attiecīgi jāgroza,
- IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.**

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

¹⁶ [PB: ievietot zemspējas piezīmi, tiklīdz ir zināms datums].

1. pants

Direktīvu 2012/29/ES groza šādi:

- 1) iekļauj šādu pantu:

“3.a pants

Cietušo palīdzības dienests

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai izveidotu viegli pieejamus, lietotājdraudzīgus, bezmaksas un konfidenciālus cietušo palīdzības dienestus, kuri:
 - a) sniedz cietušajiem 4. panta 1. punktā minēto informāciju;
 - b) piedāvā emocionālo atbalstu;
 - c) vajadzības gadījumā nosūta cietušos uz **speciālistu** atbalsta dienestiem un/vai **speciālistu** palīdzības dienestiem.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka šā panta 1. punktā minētie palīdzības dienesti darbojas, izmantojot [...] **caur** ES saskaņoto numuru “116 006” **sasniedzamu** palīdzības tālruni, **kas var darboties papildus visiem esošajiem valsts numuriem, un var sniegt šādus pakalpojumus arī**, izmantojot citas **drošas un piekļūstamas** informācijas un sakaru tehnoloģijas, tostarp **tiešsaistes lietotnes un tīmekļa vietnes**.
3. Dalībvalstis veic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu šā panta 1. un 2. punktā minēto pakalpojumu pieejamību [...] **dalībvalstu oficiālajā valodā vai valodās** [...], **kā noteikts valsts tiesību aktos. Dalībvalstis cenšas nodrošināt minēto pakalpojumu sniegšanu** [...] vismaz **vēl vienā citā** [...] valodā, ko visplašāk lieto konkrētajā dalībvalstī[...].
4. Palīdzības dienestus var izveidot valsts vai nevalstiskas organizācijas, un tie var būt veidoti uz profesionāliem vai brīvprātīgiem pamatiem.”;

2) direktīvā iekļauj šādu 5.a pantu:

“5.a pants

Ziņošana par noziegumu

1. Dalībvalstis nodrošina, ka cietušie **attiecīgā gadījumā un papildus jau esošajām ziņošanas par noziegumu metodēm** var ziņot kompetentajām iestādēm par noziedzīgiem nodarījumiem, izmantojot viegli pieejamas, lietotājdraudzīgas informācijas un sakaru tehnoloģijas. Ja tas ir reāli iespējams, minēto iespēju izmanto arī pierādījumu iesniegšanai. **Šādas iespējas neskar valsts procesuālos noteikumus par ziņošanas tiešsaistē formalizāciju un pierādījumu iesniegšanu.**

[...]

2.[...] Dalībvalstis nodrošina, ka cietušie var faktiski ziņot par noziegumiem, kas ir izdarīti aizturēšanas vietās. Aizturēšanas vietas ir ne vien cietumi, aizturēšanas centri un aizturēšanas kameras aizdomās turētajiem un apsūdzētajiem, bet arī īpašas aizturēšanas telpas personām, kas lūdz starptautisko aizsardzību, un pirmsizraidīšanas aizturēšanas centri[...]. [...]

Iespēja faktiski ziņot par noziegumiem attiecas arī uz izmitināšanas centriem, kuros uzturas personas, kas ir lūgušas vai saņēmušas starptautisko aizsardzību.

3.[...] Ja **ar kompetentām iestādēm sazinās bērni, lai ziņotu** par noziedzīgiem nodarījumiem, dalībvalstis nodrošina, ka ziņošanas procedūras ir drošas, **tās tiek veiktas konfidencialā veidā saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tās ir izstrādātas un piekļūstamas bērniem draudzīgā veidā**, un tajās izmanto bērnu vecumam un briedumam atbilstošu valodu.

[...]

3) direktīvas 8. pantu groza šādi:

a) panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

“2. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgie vispārējā vai speciālistu [...] atbalsta dienesti sazinās ar cietušajiem, ja 22. pantā minētajā novērtējumā konstatē vajadzību pēc atbalsta un ja cietušais piekrīt, ka atbalsta dienesti ar to sazināsies, vai ja cietušais lūdz atbalstu.”;

b) pantam pievieno šādu daļu:

“6. **Dalībvalstis tiecas nodrošināt, ka c[...]**ietušo atbalsta dienesti [...] turpina darbu arī krīzes situācijās, piemēram, veselības krīzēs[...] vai citās ārkārtas situācijās, **lai apmierinātu vismaz cietušo pamatvajadzības.**”;

4) direktīvas 9. pantu groza šādi:

a) panta 1. punkta c) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“c) emocionālu un, ja pieejams, psiholoģisku atbalstu [...]. Ja 22. pantā minētajā individuālajā novērtējumā konstatē īpašu vajadzību pēc **papildu** psiholoģiskā atbalsta, **dalībvalstis sekmē cietušo nosūtīšanu uz dienestiem, kas spēj sniegt papildu** psiholoģisko atbalstu, [...], **kā noteikts valsts tiesību aktos, ņemot vērā jebkuru attiecīgo 26.a panta 1. punktā minēto protokolu vai pamatnostādnes.**”;

b) panta 3. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“b) mērķtiecīgu un integrētu atbalstu, arī atbalstu traumu gadījumā un konsultācijas, cietušajiem ar īpašām vajadzībām, piemēram, tiem, kas ir cietuši no seksuālas vardarbības, vardarbības dzimuma dēļ, tajā skaitā vardarbības pret sievieti un vardarbības ģimenē, uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../...¹⁷ [*par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu*], cilvēku tirdzniecības, **uz ko attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../... (ar ko groza Direktīvu 2011/36/ES par cilvēku tirdzniecības novēršanu un apkarošanu un cietušo aizsardzību)**, organizētās noziedzības, ekspluatācijas, naida motivēta nozieguma, terorisma un **noziegumiem, kas ir Starptautiskās Krimināltiesas jurisdikcijā** [...], kā arī cietušajiem ar invaliditāti.”;

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../... par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu (OV ...).

c) pantam pievieno šādu daļu:

“4. Dalībvalstis nodrošina aizsardzību un speciālistu atbalsta dienestus, kas **saskaņā ar 22. panta 1. punktā minētajām valsts procedūrām** ir nepieciešami, lai **pienācīgi** [...] apmierinātu dažādās vajadzības, kādas ir cietušajiem ar īpašām vajadzībām, **ņemot vērā** [...] **jebkuru** 26.a panta 1. punkta c) apakšpunktā minēto protokolu[...] **vai pamatnostādnes.**”;

5) direktīvas II nodaļā iekļauj šādu 9.a pantu:

“9.a pants

Mērķtiecīgi un integrēti atbalsta pakalpojumi bērniem

1. Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka bērniem ir pieejami bērniem draudzīgi, mērķtiecīgi un integrēti **atbalsta** [...] pakalpojumi, kas sniedz tiem vecumam atbilstošu atbalstu un aizsardzību, kas ir vajadzīga, lai visaptveroši apmierinātu cietušo bērnu dažādās vajadzības.
2. Mērķtiecīgi un integrēti atbalsta pakalpojumi cietušajiem bērniem **saskaņā ar 4. punktu** paredz koordinētu daudzāģentūru mehānismu, kas ietver šādus pakalpojumus:
 - a) informācijas sniegšana, **kā minēts 4. pantā**;
 - b) medicīniskā pārbaude;
 - c) emocionālais un psiholoģiskais atbalsts;
 - d) iespēja ziņot par noziegumu;
 - e) 22. pantā minētais individuālais novērtējums, ar ko nosaka vajadzību pēc aizsardzības un atbalsta;
 - f) 24. panta 1. punkta **a) apakšpunktā** minētā liecību ierakstīšana videoformātā.

3. **Dažus vai visus š[...]**ā panta 2. punktā minētos pakalpojumus [...] **var** sniegt vienās un tajās pašās telpās.”;
4. **Šā panta 2. punktā minētos pakalpojumus sniedz saskaņā ar cietušo individuālajām vajadzībām. Īpašu uzmanību pievērš cietušo bērnu ciestā kaitējuma, īpaši seksuālo nodarījumu radītā kaitējuma, smagumam.”;**
- 6) iekļauj šādu 10.a un 10.b pantu:

“10.a pants

Tiesības [...] **saņemt informāciju un emocionālo atbalstu tiesas telpās**

Dalībvalstis veic nepieciešamos pasākumus, lai [...] **nodrošinātu, ka cietušie tiesas telpās saņem [...] vispārīgu informāciju par kriminālprocesa tiesas sēdes posma organizatoriskajiem aspektiem un emocionālo atbalstu [...]. Šādu informāciju un atbalstu sniedz vajadzības gadījumā saskaņā ar cietušo individuālajām vajadzībām.**

10.b pants

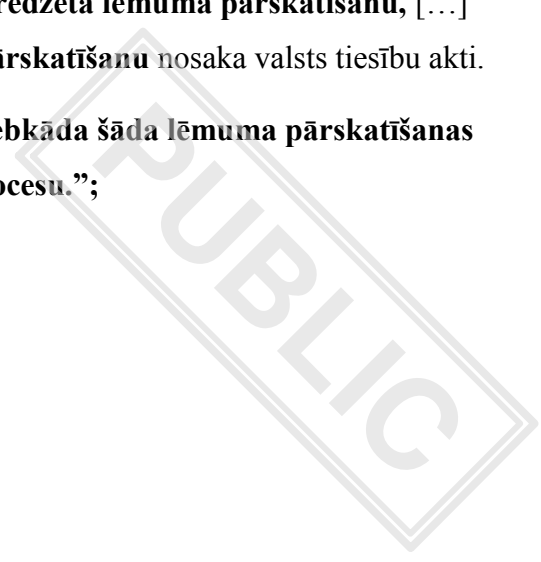
Tiesības uz **informāciju par** tiesas procesā pieņemtiem lēmumiem [...]

1. Dalībvalstis nodrošina, ka cietušos **saskaņā ar viņu statusu kriminālprocesā, kā noteikts valsts tiesību aktos**, nevilcinoties informē par tiesas procesā pieņemtu[...] lēmumu[...], **kas paredzēts 23. panta 3. punktā [...]. Dalībvalstis var paredzēt cietušajiem iespēju pieprasīt 23. panta 3. punktā paredzētu lēmumu pārskatīšanu. [...]**

2. **Ja cietušie var pieprasīt 23. panta 3. punktā paredzēta lēmuma pārskatīšanu, [...] procesuālos noteikumus [...] attiecībā uz šādu pārskatīšanu nosaka valsts tiesību akti.**

[...] 23. panta 3. punktā paredzēti lēmumi un jebkāda šāda lēmuma pārskatīšanas apsvēršana nesaprātīgi nepagarina kriminālprocesu.”;

[...]

7[...] direktīvas 17. pantu groza šādi:

(a) panta 1. punkta b) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“b) cik tas ir iespējams **saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem**, piemērot noteikumus par videokonferencēm [...], lai atvieglotu dalību kriminālprocesā cietušajiem, kuri dzīvo ārvalstīs, **saskaņā ar viņu statusu, ko paredz piemērojamie procesuālie noteikumi.**”;

b) pantam pievieno šādu punktu:

“4. **Saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1727**¹⁸ dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes var lūgt palīdzību *Eurojust* un pārsūtīt *Eurojust* informāciju nolūkā atvieglot sadarbību ar citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm pārrobežu lietās.”;

8[...] direktīvas 21. pantam pievieno šādu punktu:

“3. Dalībvalstis **veic nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka tad, ja kompetentās iestādes *ex officio* vai pamatojoties uz cietušā pieprasījumu, uzskata, ka varētu būt risks, ka cietušais vai kāda trešā persona var tikt pakļauta draudiem vai vardarbībai, likumpārkāpējam [...]** nesniedz personas datus, kas attiecas uz [...] cietušā dzīvesvietu vai [...] citu līdzvērtīgu kontaktinformāciju [...], **izņemot tad, ja informācijas neatklāšana skartu tiesības uz aizstāvību.**”;

¹⁸ **Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1727 (2018. gada 14. novembris) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) un ar ko aizstāj un atceļ Padomes Lēmumu 2002/187/TI (OV L 295, 21.11.2018., 138. lpp.).**

9[...]) direktīvas 22. pantu groza šādi:

a) panta virsrakstu aizstāj ar šādu:

“Cietušo individuāls novērtējums, lai noteiktu vajadzību pēc īpaša atbalsta un aizsardzības”;

b) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka cietušie laikus saņem individuālu novērtējumu **saskaņā ar valsts procedūrām**, kurā konstatē vajadzību pēc īpaša atbalsta un aizsardzības un nosaka, vai un kādā mērā tie varēs izmantot īpašos pasākumus, kas paredzēti 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā **attiecībā uz papildu psiholoģisko atbalstu, 9.a pantā un 23 un 24. pantā**, būdami jo īpaši neaizsargāti pret sekundāru un atkārtotu viktimizāciju, iebiedēšanu un atriebību.”;

c) pantā iekļauj šādu 1.a punktu:

“1.a Individuālo novērtējumu sāk [...] **pēc iespējas agrākā posmā, piemēram**, cietušā un kompetento iestāžu pirmajā saziņas brīdī un turpina tik ilgi, cik nepieciešams atkarībā no katra cietušā īpašajām vajadzībām. Ja individuālā novērtējuma sākumposmā, ko īsteno iestādes, ar kurām notika pirmā saziņa, konstatē, ka novērtējums ir jāturpina, turpmāko novērtējumu veic, **attiecīgā gadījumā koordinējoties** [...] ar iestādēm un struktūrām atkarībā no procedūras konkrētā posma un cietušā individuālajām vajadzībām un saskaņā ar **jebkuru attiecīgu** [...] 26.a pantā minētu protokolu[...] **vai pamatnostādni.**”;

d) panta 2. un 3. punktu aizstāj ar šādiem:

“2. Individuālajā novērtējumā jo īpaši ņem vērā:

- a) cietušā personu raksturojošās iezīmes, tajā skaitā iepriekš piedzīvotu diskrimināciju, arī tad, ja tās pamatā ir vairāki iemesli vienlaikus, piemēram, [...], dzimumidentitāte, vecums, invaliditāte, reliģija vai ticība, valoda, rase, sociālā vai etniskā izcelsme, seksuālā orientācija;
- b) nozieguma veidu vai tā raksturu;
- c) nozieguma apstākļus;
- d) attiecības ar likumpārkāpēju un likumpārkāpēja [...] **radītus riskus**.

3. Saistībā ar individuālo novērtējumu īpašu uzmanību pievērš šādām cietušo kategorijām:

- a) cietušie, kas nozieguma smaguma dēļ ir guvuši ievērojamu kaitējumu;
- b) cietušie tādos noziegumos, kas izdarīti aizspriedumu vai diskriminējošu motīvu dēļ, kuri varētu būt jo īpaši saistīti ar cietušā personu raksturojošām iezīmēm;
- c) cietušie, kuru attiecības ar likumpārkāpēju un kuru atkarība no likumpārkāpēja padara tos īpaši neaizsargātus.

Šajā sakarā pienācīgu uzmanību pievērš tiem, kas ir cietuši no terorisma, organizētās noziedzības, cilvēktirdzniecības, vardarbības dzimuma dēļ, tostarp, vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē, no seksuālas vardarbības un ekspluatācijas, kā arī tiem, kas cietuši naida motivētos noziegumos un **noziegumos, kas ir Starptautiskās Krimināltiesas jurisdikcijā**, [...] un cietušajiem ar invaliditāti. Īpašu uzmanību pievērš cietušajiem, kuri ietilpst vairākās no minētajām kategorijām.”;

- e) pantā iekļauj šādu 3. a punktu:
- “3.a Saistībā ar individuālo novērtējumu īpašu uzmanību pievērš riskiem, ko rada likumpārkāpējs[...], kā minēts 2. punkta d) apakšpunktā. **Minētais risks var ietvert [...]** šādus riskus: vardarbīga rīcība un miesa bojājumu nodarīšana, ieroču lietošana, iesaistīšana organizētā noziedzīgā grupā, narkotiku vai alkohola pārmērīga lietošana, vardarbība pret bērnu, garīgās veselības problēmas, vajāšana, draudu izteikšana un naida runa.”;
- f) panta 4. punktu aizstāj ar šādu:
- “4. Piemērojot šo direktīvu, uzskata, ka cietušajiem bērniem ir īpašas vajadzības attiecībā uz atbalstu un aizsardzību, jo viņi ir neaizsargāti pret sekundāru un atkārtotu viktimizāciju, iebiedēšanu un atriebību. Lai noteiktu, vai un kādā mērā tie varēs izmantot 23. un 24. pantā paredzētos īpašos pasākumus, cietušajiem bērniem veic individuālu novērtējumu, kā paredzēts šā panta 1. punktā. Cietušo bērnu individuālo novērtējumu organizē 9.a pantā minēto mērķtiecīgo un integrēto atbalsta pakalpojumu ietvaros.”;
- g) panta 6. punktu aizstāj ar šādu:
- “6. Individuālo novērtējumu veic, cieši iesaistot cietušos, un tajā ņem vērā viņu vēlmes – arī tad, ja viņi nevēlas izmantot 8., 9., 9.a, 23. un 24. pantā paredzētos īpašos pasākumus.”;
- h) panta 7. punktu aizstāj ar šādu:

“7. [...] **Dalībvalstis nodrošina, ka individuālais novērtējums [...] tiek pārskatīts atbilstoši cietušā individuālajām vajadzībām**, lai nodrošinātu, ka atbalsta un aizsardzības pasākumi atbilst cietušā mainīg[...]**ajām individuālajām vajadzībām**. Ja ir būtiski mainījušies elementi, kas ir individuālā novērtējuma pamatā, dalībvalstis nodrošina, ka to atjaunina visa kriminālprocesa laikā.”;

10) **direktīvas 23. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:**

“1. Neskarot aizstāvības tiesības un saskaņā ar tiesu iestāžu diskrecijas noteikumiem dalībvalstis nodrošina, ka tie cietušie, kuriem vajadzīga īpaša aizsardzība un kas izmanto īpašus pasākumus, kuri apzināti 22. panta 1. punktā paredzētā individuālā novērtējuma rezultātā, var izmantot pasākumus, kas paredzēti šā panta 2., 3. un 4. punktā. Individuālā novērtējuma rezultātā iecerētu īpašu pasākumu nedara pieejamu, ja operatīvi un praktiski šķēršļi to neļauj izdarīt vai ja ir [...] neatliekama vajadzība iztaujāt cietušo un tā nedarīšana varētu kaitēt cietušajam vai kādai citai personai vai varētu skart procesa gaitu.”;

11) **direktīvas 23. panta 2. punkta d) apakšpunktu aizstāj ar šādu:**

“d) no seksuālās vardarbības, vardarbības dzimuma dēļ, tajā skaitā vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē cietušos, uz kuriem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../...¹⁹ [*par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu*], vienmēr, ja cietušais to vēlas un ar noteikumu, ka tas neskarš kriminālprocesa norisi, iztaujā tā paša dzimuma persona, ja vien iztaujāšanu neveic prokurors vai tiesnesis.”;

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) .../... par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē apkarošanu (OV ...).”;

12) direktīvas 23. pantam pievieno šādu punktu:

“4. Cietušajiem, kam ir vajadzīga īpaša aizsardzība, kuras nepieciešamība konstatēta saskaņā ar 22. panta 1. punktu, ir pieejami [...] pasākumi to fiziskās aizsardzības nodrošināšanai kriminālprocesa laikā. **Minētie pasākumi var ietvert:**

- a) tiesībaizsardzības iestāžu **vai citu struktūru, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem nodrošina fizisku aizsardzību**, pastāvīgu vai pagaidu klātbūtni;
- b) **saskaņā ar valsts tiesību aktiem** – tuvošanās aizliegumu, ierobežojošus rīkojumus un aizsardzības rīkojumus cietušo pasargāšanai no vardarbīgas rīcības [...].”;

13) direktīvas 24. pantam pievieno šādu punktu:

“3. Ja nodarījumā ir iesaistīta persona, kam ir vecāku atbildība, [...] **tā, ka tas ietver** interešu konfliktu starp cietušo bērnu un personu, kam ir vecāku atbildība, dalībvalstis ņem vērā bērna intereses un nodrošina, ka, **saskaņā ar valsts tiesību aktos noteikto**, tādu darbību veikšana, kurām ir jāsaņem piekrišana, nav atkarīga no tā, vai tām piekriņ vai nepiekrīt persona, kam ir vecāku atbildība.”;

14) direktīvas 5. nodaļā iekļauj šādus pantus:

“26.a pants

Protokoli **vai pamatnostādnes**, izmantojot [...] koordināciju un sadarbību **dalībvalstīs**

1. Dalībvalstis izveido un īsteno īpašus **nesaistošus** protokolus **vai pamatnostādnes** par to, kā kompetentās iestādes un citas personas, kas kontaktējas ar cietušajiem, organizē šajā direktīvā paredzētos pakalpojumus un darbības. Protokolus **vai pamatnostādnes** izveido, īstenojot koordināciju un sadarbību starp **attiecīgajām ieinteresētajām personām, piemēram, centrālajām iestādēm saskaņā ar dalībvalstu iekšējo struktūru vai kompetenču sadalījumu tajās, tiesībsardzības iestādēm, prokuratūrām, [...] tiesu iestādēm, aizturēšanas iestādēm, apspriežoties ar atjaunojošās justīcijas dienestiem un cietušo atbalsta dienestiem, lai reaģētu uz cietušo individuālajām vajadzībām. Dalībvalstis tiek mudinātas, izmantojot [...] konkrētos protokolus vai pamatnostādnes [...], nodrošināt vismaz to, ka**
 - a) cietušie saņem informāciju, kas ir pielāgota to mainīgajām individuālajām vajadzībām; [...]
 - b) cietušie, kas atrodas aizturēšanas vietās **vai izmitināšanas centros, kuros izvietotas personas, kas ir lūgušas vai saņēmušas starptautisko aizsardzību, kā minēts 5. panta 3. punktā, [...]**

[...] var paļauties uz atvieglotu kārtību ziņošanai par noziegumiem;

[...]

- c) veicot 22. pantā minēto novērtējumu, lai noteiktu cietušā vajadzības pēc atbalsta un aizsardzības, un sniedzot atbalsta pakalpojumus cietušajiem ar īpašām vajadzībām, ņem vērā cietušā individuālās vajadzības dažādos kriminālprocesa posmos.
- d) **tiek nodrošināta aizsardzība un speciālistu atbalsta pakalpojumi, kas ir nepieciešami, lai pienācīgi apmierinātu dažādās vajadzības, kādas ir cietušajiem ar īpašām vajadzībām, kā minēts 9. panta 4. punktā.**
2. Dalībvalstis nodrošina, ka šā panta 1. punktā minētos protokolus **vai pamatnostādnes [...]** vajadzības gadījumā, piemēram, ja tiek veiktas būtiskas izmaiņas valsts tiesību aktos, pārskata [...], lai nodrošinātu to lietderīgumu.
- [...]

26.b pants

Informācijas un sakaru tehnoloģiju [...] izmantošana

1. Dalībvalstis nodrošina, ka noziegumos cietušie var īstenot savas tiesības, kas paredzētas 3.a pantā, 4. panta 1. punktā, 5. panta 1. punktā, 5.a panta **1. un 4. punktā**, 6. panta 1., 2., 4., 5. un 6. punktā, [...] **kā arī 10.b pantā attiecībā uz cietušo informēšanu par tiesas procesā pieņemtiem lēmumiem**, izmantojot [...] **informācijas un sakaru tehnoloģijas, ja tādas ir pieejamas.**
2. Noziegumos cietušajiem neliedz piekļūt **pakalpojumiem, ko sniedz** valsts sistēmas, kuras piedāvā šā panta 1. punktā minētās **informācijas un sakaru tehnoloģijas [...]**, ja tādi **pieejami**, vai citādi izmantot tos, pamatojoties uz to, ka tie dzīvo citā dalībvalstī.

3. Ja tādu valsts sistēmu lietošanai, kuras piedāvā **informācijas un sakaru tehnoloģijas** [...], ir jāizmanto elektroniskā identifikācija, paraksti un zīmogi, dalībvalstis atļauj izmantot visu pārējo dalībvalstu paziņotās elektroniskās identifikācijas shēmas, kvalificētus elektroniskos parakstus un kvalificētus elektroniskos zīmogus, kā to paredz Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 910/2014 ²⁰.

26.c pants

Cietušo ar invaliditāti tiesības

1. Dalībvalstis izpilda Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/882 ²¹ I pielikumā noteiktās piekļūstamības prasības un tādējādi nodrošina, ka cietušie ar invaliditāti var izmantot šīs direktīvas 26.b pantā minētās **informācijas un sakaru tehnoloģijas** [...] tādā pašā mērā kā citi.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/882 I pielikumā noteiktajām piekļūstamības prasībām cietušie ar invaliditāti var piekļūt visām šajā direktīvā paredzētajām procedūrām, kā arī atbalsta pakalpojumiem un aizsardzības pasākumiem tādā pašā mērā kā citi.

Dalībvalstis pēc pieprasījuma nodrošina, ka cietušo ar invaliditāti vajadzībām veic saprātīgus pielāgumus.

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 910/2014 (2014. gada 23. jūlijs) par elektronisko identifikāciju un uzticamības pakalpojumiem elektronisko darījumu veikšanai iekšējā tirgū un ar ko atceļ Direktīvu 1999/93/EK (OV L 257, 28.8.2014., 73. lpp.).

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām (OV L 151, 7.6.2019., 70. lpp.).

26.d pants

[...]

“27.a pants

[...]

[...]

15[...] direktīvas 28. pantu aizstāj ar šādu:

“28. pants

Datu un statistikas paziņošana

1. Ikviens dalībvalsts veic nepieciešamos pasākumus, lai izveidotu sistēmu, ko izmantos, lai vāktu, sagatavotu un izplatītu statistikas datus par noziegumos cietušajiem. Tādos statistikas datos ietver datus – **ja tie ir pieejami centrālā līmenī** –, kas ir būtiski valsts procedūru piemērošanai noziegumos cietušajiem [...]; **tie var ietvert** ziņoto noziegumu skaitu un veidu un cietušo skaitu, vecumu un dzimumu [...]. Tajos iekļauj arī [...] **centrālā līmenī pieejamus datus, kas parāda**, kā cietušie piekļuva šajā direktīvā noteiktajām tiesībām. **Šajā noteikumā minētās statistikas vajadzībām dalībvalstis var izmantot datus, kas savākti, pamatojoties uz attiecīgiem Savienības instrumentiem.**

2. Dalībvalstis **tiecas** vākt šajā pantā minētos statistikas datus, balstoties uz datu vienotu sadalījumu, ko izstrādā sadarbībā ar Komisiju (*Eurostat*). Tās nosūta datus Komisijai (*Eurostat*) reizi trijos gados. Nosūtītie dati neietver personas datus.
3. Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra atbalsta Komisiju un dalībvalstis **pieejamo** statistikas datu vākšanā, sagatavošanā un izplatīšanā par noziegumos cietušajiem, kā arī **to pieejamo datu** ziņošanā, **kuri parāda** [...], kā cietušie piekļuva šajā direktīvā noteiktajām tiesībām.
4. Komisija (*Eurostat*) atbalsta dalībvalstis šā panta 1. punktā minētajā datu vākšanā, nosakot kopīgus standartus. [...]
5. Dalībvalstis savāktos statistikas datus dara pieejamus sabiedrībai. Statistikas dati neietver personas datus.”;

[...]

16[...] direktīvas 29. pantu aizstāj ar šādu:

“29. pants

Komisijas ziņojuma sniegšana un pārskatīšana

Līdz [seši gadi pēc pieņemšanas] Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs direktīvas piemērošanu. Ziņojumā novērtē to, kādā mērā dalībvalstis ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai panāktu atbilstību šai direktīvai, tostarp tehniskajā īstenošanā.

Vajadzības gadījumā ziņojumam pievieno tiesību akta priekšlikumu.”;

2. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis veic šīs direktīvas ievērošanai nepieciešamos pasākumus līdz [divi gadi pēc spēkā stāšanās dienas], izņemot noteikumus, kuri ir nepieciešami 26.b panta prasību izpildei un kurus pieņem un publicē līdz [četri gadi pēc spēkā stāšanās dienas]. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Veidu, kādā izdara šo atsauci, nosaka dalībvalstis.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —

priekšsēdētāja

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs